

NAJWYŻSZA IZBA KONTROLI

Delegatura w Warszawie

LWA – 4101-08-07/2012

P/12/094

Tekst ujednolicony

WYSTĄPIENIE POKONTROLNE

NAJWYŻSZA IZBA KONTROLI

Delegatura w Warszawie

ul. Filtrowa 57, 02-056 Warszawa

T +48 22 444 57 72, F +48 22 444 57 62

lwa@nik.gov.pl

Adres korespondencyjny: Skr. poczt. P-14, 00-950 Warszawa 1

I. Dane identyfikacyjne kontroli

Numer i tytuł kontroli	P/12/094 – Profilaktyka narkomanii w szkołach.
Jednostka przeprowadzająca kontrolę	Najwyższa Izba Kontroli Delegatura w Warszawie
Kontroler	Paweł Piotrowski, Główny specjalista kontroli państwowej, upoważnienie do kontroli nr 84284 z dnia 23.10.2012 r. (dowód: akta kontroli str. 1-2)
Jednostka kontrolowana	Urząd Miejski w Radomiu, ul. Jana Kilińskiego 30, 26-600 Radom (dalej: Urząd).
Kierownik jednostki kontrolowanej	Andrzej Kosztowniak, Prezydent Miasta Radomia. (dowód: akta kontroli str. 3-6)

II. Ocena kontrolowanej działalności

Ocena ogólna

Najwyższa Izba Kontroli ocenia negatywnie planowanie działań z zakresu profilaktyki narkomanii ujętych w gminnych programach przeciwdziałania narkomanii na lata 2009-2011 i 2012-2014, brak monitorowania i ewaluacji działań wdrażanych w ramach gminnego programu przeciwdziałania narkomanii na lata 2009-2011 oraz realizację obowiązku sprawozdawczego za lata 2010-2011.

Uzasadnienie oceny ogólnej

W Urzędzie, co prawda, opracowano Gminny Program Przeciwdziałania Narkomanii na lata 2009-2011 oraz 2012-2014 (zwane dalej „Programami” lub „GPPN”), jednak nie prowadzono monitoringu wdrażania GPPN oraz oceny stopnia osiągnięcia założonych w nich celów. Brak pełnej wiedzy na temat skuteczności realizowanych działań nie pozwala – zdaniem NIK – na ich rzetelne planowanie na przyszłość. O zasadności powyższej oceny świadczy również:

- niesporządzanie raportów z wykonania GPPN na lata 2009-2011 i efektów jego realizacji za lata 2010 i 2011 (obowiązek wynikający z art. 11 ust. 1 ustawy o przeciwdziałaniu narkomanii),
- nieujęcie w GPPN na lata 2012-2014 działań przewidzianych w Krajowym Programie Przeciwdziałania Narkomanii na lata 2011-2016, dotyczących prowadzenia w szkołach programów z zakresu profilaktyki uniwersalnej.

III. Opis ustalonego stanu faktycznego

1. Planowanie działań z zakresu profilaktyki narkomanii.

Opis stanu faktycznego

1. W okresie objętym kontrolą w Radomiu obowiązywały dwa Gminne Programy Przeciwdziałania Narkomanii, uchwalone na okresy trzyletnie, tj. na lata 2009-2011 oraz 2012-2014 przez Radę Miejską w Radomiu, odpowiednio 24 listopada 2008 r.¹, oraz 28 października 2011 r.² Uchwały w sprawie przyjęcia Programów nie były przedmiotem rozstrzygnięć nadzorczych Wojewody Mazowieckiego.

¹ Uchwała Rady Miejskiej w Radomiu Nr 422/2008.

² Uchwała Rady Miejskiej w Radomiu Nr 221/2011.

Projekty Programów zostały opracowane przez Wydział Zdrowia i Polityki Społecznej Urzędu (zwany dalej: „WZiPS”), do którego należała m.in. realizacja zadań wynikających z ustawy z 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu narkomanii³ (zwanej dalej również „ustawą”) i ustawy z 26 października 1982 r. o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi⁴.

(dowód: akta kontroli str. 7-22,34)

2. Jako cel główny obydwu Programów wskazano ograniczenie używania narkotyków i związanych z tym problemów społecznych i zdrowotnych oraz zahamowanie tempa wzrostu popytu na narkotyki, w szczególności wśród dzieci i młodzieży.

Cel ten miał/ma zostać osiągnięty poprzez realizację pięciu zadań, których treść, podana w obu GPPN, jest identyczna z brzmieniem pkt. 1-5 ust. 1 art. 10 ustawy o przeciwdziałaniu narkomanii.

Każdemu z zadań przypisano sposoby jego realizacji (zwane dalej również „działaniami”). Zapisy dotyczące działań miały charakter ogólny, np. „pokrywanie kosztów szkoleń, konferencji”, „dofinansowanie programów profilaktyki uzależnień i przemocy”, „prowadzenie działalności edukacyjnej...”, „organizowanie i finansowanie lokalnych diagnoz, badań, sondaży pozwalających ocenić aktualny stan problemów narkotykowych”, „organizacja szkoleń dla pracowników socjalnych”, nie zawierały natomiast informacji, które pozwoliłyby na ustalenie liczby zakładanych do realizacji działań, liczby ich odbiorców, terminów realizacji, wysokości zaplanowanych na ich realizację środków.

(dowód: akta kontroli str. 7-22)

3. Programy uwzględniały zadania w zakresie określonym w art. 2 ust. 1 pkt. 1 ustawy. Ponadto w każdym GPPN w obszarze planowanych działań profilaktycznych uwzględniono działania przewidziane w Wojewódzkim Programie Przeciwdziałania Narkomanii na lata 2011-2016.

(dowód: akta kontroli str. 7-22, 50-58)

4. Bezpośrednio do obszaru profilaktyki narkomanii, w obu GPPN odnosi się jedno zadanie (zadanie III) pn.: „Prowadzenie profilaktycznej działalności informacyjnej, edukacyjnej oraz szkoleniowej w zakresie rozwiązywania problemów narkomanii w szczególności adresowanych do dzieci i młodzieży, w tym prowadzenie zajęć sportowo-rekreacyjnych dla uczniów, a także działań na rzecz dożywiania dzieci uczestniczących w pozalekcyjnych programach opiekuńczo wychowawczych i socjoterapeutycznych”.

W GPPN na lata 2009-2011 przewidziano ogółem dwanaście działań w celu realizacji w/w zadania (w GPPN na lata 2012-2014 – 10 działań). Jedno z nich pn. „Dofinansowanie programów z zakresu profilaktyki narkomanii realizowanych w radomskich placówkach oświatowo-wychowawczych i uczelniach” (działanie nr 12) odnosiło się bezpośrednio do profilaktyki narkomanii w szkołach. Zadania z zakresu profilaktyki narkomanii w szkołach mogły być realizowane również poprzez: finansowanie lub dofinansowanie zorganizowanych zajęć pozaszkolnych m.in. w placówkach oświatowych (działanie nr 1, przewidziane w obu GPPN); finansowanie szkoleń nauczycieli i pracowników radomskich placówek oświatowo-

³ Dz.U. z 2012 r., poz. 124 ze zm.

⁴ Dz. U. z 2012 r., poz. 1356.

wychowawczych w zakresie problematyki narkotykowej (działanie nr 11 przewidziane jedynie w GPPN na lata 2009-2011).

(dowód: akta kontroli str. 11-12, 20-21)

GPPN na lata 2012-2014 w zakresie profilaktyki narkomanii nie przewiduje podjęcia działań w szkołach (nie zawarto w nim działania nr 11 i 12 dla zadania III, które były przewidziane do realizacji w poprzednim GPPN na lata 2009-2011), pomimo tego, że Krajowy Program Przeciwdziałania Narkomanii na lata 2011-2016⁵ (zwany dalej: „KPPN”) wskazuje, w ramach realizacji kierunku 1 dla jednostek samorządu terytorialnego pn. „Wspieranie rozwoju programów profilaktyki uniwersalnej”, m.in. wspieranie programów profilaktycznych na wszystkich poziomach edukacji: przedszkola, szkoły podstawowe, gimnazja i szkoły ponadgimnazjalne. Jako jeden ze wskaźników monitoringu realizacji w/w kierunku (w KPPN) podano liczbę szkół oraz innych placówek systemu oświaty, w których są realizowane programy profilaktyki uniwersalnej.

(dowód: akta kontroli str. 15-22)

Dyrektor WZiPS wyjaśniła: „(...) W najbliższym czasie dostosujemy zapisy GPPN 2012-2014, aby były spójne z kierunkami działań określonymi w KPPN na lata 2011-2016 w zakresie profilaktyki uniwersalnej na wszystkich poziomach edukacji. (...) Działania nr 11 (szkolenie nauczycieli z problematyki narkotykowej) i 12 (dofinansowanie programów profilaktyki narkomanii w placówkach oświatowo-wychowawczych) określone w zadaniu III w GPPN 2009-2011 nie zostały ujęte w GPPN 2012-2014 ponieważ znalazły swoje odzwierciedlenie w innych działaniach zadania III (...), tj. odpowiednio w działaniu nr 8 „Pokrywanie kosztów szkoleń, konferencji” oraz w działaniu nr 1 „Finansowanie lub dofinansowanie zorganizowanych zajęć pozaszkolnych m. in.: w świetlicach środowiskowych, klubach młodzieżowych, placówkach oświatowych, a także dożywianie dzieci biorących udział w w/w zajęciach”.

(dowód: akta kontroli str. 62)

5. W Programach nie określono kosztów realizacji przewidzianych w nich zadań z zakresu profilaktyki narkomanii, wskazano natomiast zasady ich finansowania:

- źródłem finansowania zadań GPPN są środki finansowe z budżetu Miasta Radomia;
- o zlecenie zadania mogą się ubiegać osoby fizyczne i prawne, a także jednostki organizacyjne nieposiadające osobowości prawnej;
- zlecenie zadania nastąpi po przeprowadzeniu procedury właściwej dla podmiotu.

(dowód: akta kontroli str. 13, 22)

Dyrektor WZiPS wyjaśniła m.in.: „GPPN 2009-2011 i 2012-2014 są programami 3 letnimi, zaś budżet Miasta Radomia wskazany w w/w GPPN jako źródło ich finansowania planowany jest corocznie, w związku z tym nie podano kosztów realizacji pięciu zadań określonych w GPPN 2009-2011 i 2012-2014 r. w poszczególnych latach ich obowiązywania. (...)”.

(dowód: akta kontroli str. 45)

6. Przy tworzeniu Programów wykorzystano diagnozę zjawiska używania substancji psychoaktywnych na terenie Radomia zawartą w dwóch raportach przygotowanych na zlecenie Urzędu, tj. w „Raporcie na temat nadużywania alkoholu i środków

⁵ Rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 22 marca 2011 r. w sprawie Krajowego Programu Przeciwdziałania Narkomanii na lata 2011-2016 (Dz.U. Nr 78, poz. 428).

odurzających w mieście Radom” z listopada 2004 r. oraz w raporcie pn. „*Problem środków psychoaktywnych i konsekwencji wynikających z ich stosowania wśród mieszkańców Radomia*” z listopada 2007 r.

Według przywołanych raportów w latach 2004-2007 problem narkotykowy wśród dzieci i młodzieży szkolnej w Radomiu nie uległ pogłębieniu. W roku 2004 7% uczniów klas szóstych miało za sobą doświadczenie z narkotykami, podczas gdy badania przeprowadzone w 2007 roku wykazały, iż problem środków odurzających nie dotyczył szóstoklasistów. Badania nie wykazały, aby wśród uczniów gimnazjum zwiększyło się używanie środków odurzających. W 2007 r., podobnie jak w 2004 r., co 10 uczeń gimnazjum zadeklarował, że sięgnął po narkotyki tylko raz lub dwa razy w życiu. Według danych z 2007 r. coraz bardziej stawały się popularne narkotyki syntetyczne, zwłaszcza amfetamina. Wobec powyższego w obu Programach zapisano, iż w związku ze wzrostem rozpowszechnienia narkotyków syntetycznych można spodziewać się w dalszych latach wzrostu narkomanii, co wymaga rozbudowy ofert pomocy prewencyjnej, leczniczej, jak i socjalnej.

Przy tworzeniu Programów wykorzystano również wyniki badania pn. „*Konsumpcja substancji psychoaktywnych przez młodzież szkolną – Młodzież 2008*” zrealizowanego przez Fundację Centrum Badania Opinii Społecznej CBOS na zlecenie Krajowego Biura ds. Przeciwdziałania Narkomanii.

(dowód: akta kontroli str. 9-10, 17-18, 63-68)

W grudniu 2011 r. Instytut Psychologii Zdrowia Polskiego Towarzystwa Psychologicznego w Warszawie opracował, na zlecenie Urzędu⁶, raport pn. „*Picie alkoholu i używanie narkotyków przez młodzież szkolną na terenie Radomia*” (zwany dalej „*Raportem*”). Raport został opracowany na podstawie badania 1 101 uczniów z 25 trzecich klas gimnazjum i 25 drugich klas szkół ponadgimnazjalnych. Dokument ten przedstawia wyniki badań z używania przez młodzież marihuany lub haszyszu oraz charakterystykę rozpowszechniania używania amfetaminy, ecstasy oraz substancji wziewnych (kleje, aerozole, itp.). Raport zawiera dwanaście wniosków i rekomendacji do działań profilaktycznych i naprawczych w zakresie badanych uzależnień, w tym m.in.:

- wprowadzenie, zwłaszcza do szkół gimnazjalnych, nowoczesnych programów interwencyjnych podejmowanych przy współudziale szkoły, mających na celu udzielenie pomocy i wsparcia uczniom sięgającym po alkohol lub używającym innych substancji psychoaktywnych,
- przygotowanie, w oparciu o wyniki badań przeprowadzonych wśród nauczycieli, oferty obejmującej różne formy ich wsparcia psychologicznego i merytorycznego.

(dowód: akta kontroli str. 69-88)

Wyniki diagnozy oraz wnioski i rekomendacje z Raportu nie zostały wykorzystane przy opracowywaniu GPPN na lata 2012-2014 r.

(dowód: akta kontroli str. 14, 69, 101)

Dyrektor WZiPS wyjaśniła m.in., że „*Raport (...) posłużył głównie do opracowania Gminnego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych na 2013 rok, który został przyjęty Uchwałą Nr 415/2012 Rady Miejskiej w Radomiu*

⁶ Z inicjatywy Wydziału Zdrowia i Polityki Społecznej Urzędu. Wartość Raportu – zgodnie z umową Nr ZS-II.3037.33.2011 z dnia 24 października 2011 r. wyniosła 29 827,50 zł brutto (faktura VAT Nr 1557/11/FVS z dnia 19 grudnia 2011 r.).

z dnia 29.10.2012 r. Brak synchronizacji prac nad zakupem usługi polegającej na sporządzeniu raportu (...) z opracowywaniem założeń Gminnego Programu Przeciwdziałania Narkomanii z 2011 r. oraz Gminnego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych na 2012 rok wynika z faktu, że środki finansowe na zakup tej usługi nie był przewidziane w pierwotnym planie Gminnego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych na 2011 r. W trakcie roku pokazały się dodatkowe środki, które postanowiono wykorzystać na opracowanie diagnozy problemów uzależnień wśród dzieci i młodzieży szkolnej. Z uwagi na okres wakacji prace te można było podjąć dopiero po rozpoczęciu zajęć szkolnych”.

(dowód: akta kontroli str. 112)

7. Zarówno dla celu głównego Programów, jak i zaplanowanych w nich zadań nie określono wskaźników, które pozwoliłyby na dokonanie obiektywnej oceny, czy i w jakim stopniu cel i zadania zostały zrealizowane.

Wskaźniki monitoringu zostały natomiast określone dla poszczególnych sposobów realizacji zadań, przy czym nie podano dla nich wartości bazowych i docelowych. Programy nie określały terminów realizacji działań.

(dowód: akta kontroli str. 7-22)

Dyrektor WZiPS wyjaśniła m.in., że w związku z tym, iż Programy są dokumentami trzyletnimi, trudno było określić mierzalne wskaźniki monitoringu dla celu głównego oraz pięciu zadań wymienionych w obu GPPN, których charakter jest ogólny, a także określić wartość bazową oraz docelową wskaźników monitoringu poszczególnych działań. Również z tego względu nie przypisano działaniom ujętym w Programach czasu ich realizacji.

(dowód: akta kontroli str. 44, 49)

Ustalone
nieprawidłowości

W działalności kontrolowanej jednostki w przedstawionym wyżej zakresie stwierdzono następujące nieprawidłowości:

1. W ocenie NIK Programy zostały opracowane w sposób nierzetelny. Świadczy o tym m.in.:

- brak wskaźników dla celu głównego Programów oraz zaplanowanych w nich zadań, które pozwoliłyby na dokonanie obiektywnej oceny, czy i w jakim stopniu cel Programów został osiągnięty a zadania zrealizowane,
- opracowanie wskaźników działań w sposób uniemożliwiający dokonanie oceny stopnia realizacji działań (brak wartości bazowej i docelowej, ew. wskazania innej metodologii ich oceny). Według NIK brak takich wskaźników uniemożliwia przeprowadzenie rzetelnej ewaluacji Programów;

2. W GPPN na lata 2012-2014 nie ujęto działań dotyczących wspierania prowadzenia w szkołach programów z zakresu profilaktyki uniwersalnej, tj. działań przewidzianych w kierunku 1 przewidzianym do realizacji w obszarze Profilaktyka KPPN na lata 2011-2016. Było to niezgodne z art. 10 ust. 2 ustawy o przeciwdziałaniu narkomanii.

Uwagi dotyczące
badanej działalności

1. W GPPN nie przewidziano szczególnego wsparcia dla programów profilaktycznych, których skuteczność została potwierdzona (uzyskały rekomendację KBPN, MEN, lub Instytutu Psychiatrii i Neurologii). Zalecenia dotyczące podejmowania przez jednostki samorządu terytorialnego działań w tym zakresie

określono w KPPN na lata 2011-2016, jako jedno z działań zmierzających do realizacji kierunku nr 1.

2. W GPPN na lata 2012-2014 nie wykorzystano ustaleń oraz wniosków i rekomendacji z Raportu pn. „Picie alkoholu i używanie narkotyków przez młodzież szkolną na terenie Radomia”. Powyższe było skutkiem braku synchronizacji prac nad zakupem usługi polegającej na sporządzeniu raportu z opracowywaniem założeń Programu.

Ocena częściowa

Opis stanu
faktycznego

Najwyższa Izba Kontroli ocenia negatywnie działalność w badanym obszarze.

2. Wdrażanie działań z zakresu profilaktyki narkomanii.

1. Realizacja Programów nie była objęta bieżącym monitoringiem, polegającym na systematycznym zbieraniu i analizowaniu informacji ilościowych i jakościowych na temat przebiegu ich wdrażania w poszczególnych latach obowiązywania.

Dyrektor WZiPS wyjaśniła, że bieżący monitoring Programów był prowadzony w trakcie ich realizacji w poszczególnych latach obowiązywania, i polegał na *„kontrolu i ocenie realizacji zadań publicznych z zakresu przeciwdziałania i zwalczania uzależnień zleconych do wykonania organizacjom pozarządowym, innym podmiotom pozarządowym oraz pozostałym podmiotom. Pracownicy Wydziału Zdrowia i Polityki Społecznej przeprowadzali we wspomnianych podmiotach wizyty mające na celu merytoryczną ocenę realizacji zleconego zadania. Przy tej okazji dokonywano oceny stanu realizacji zadania, jego efektywności pod względem ilościowym i jakościowym”*.

(dowód: akta kontroli str. 40, 45, 49)

W ocenie NIK dokonywane kontrole i oceny działań podejmowanych w ramach realizacji zadań publicznych przez organizacje pozarządowe, polegające głównie na ocenie prawidłowości wykorzystania dotacji, nie jest tożsame z dokonywaniem monitoringu Programu.

2. Prezydent Miasta Radomia nie sporządził odrębnych raportów z wykonania i efektów realizacji GPPN za lata 2010 i 2011, a tym samym nie zrealizował obowiązku wynikającego z art. 11 ust. 1 ustawy, zgodnie z którym organ wykonawczy gminy sporządza raport z wykonania w danym roku Gminnego Programu Przeciwdziałania Narkomanii i efektów jego realizacji, który przedkłada radzie gminy, w terminie do dnia 31 marca roku następującego po roku, którego dotyczy raport.

(dowód: akta kontroli str. 40)

Dyrektor WZiPSW odnosząc się do braku raportu, o którym mowa w art. 11 ust. 1 ustawy, wyjaśniła m.in., że za taki raport uznawano sprawozdanie merytoryczne i finansowe z realizacji dochodów i wydatków Wydziału Zdrowia i Polityki Społecznej Urzędu, przedkładane corocznie do Wydziału Budżetu i Podatków.

W obydwu Programach zapisano, że *„sprawozdanie merytoryczne i finansowe z realizacji Gminnego Programu Przeciwdziałania Narkomanii będzie integralną częścią rocznego sprawozdania budżetowego, przedstawionego Radzie Miejskiej w Radomiu przez Prezydenta Miasta Radomia”*.

(dowód: akta kontroli str. 13, 22, 186)

Wskazywane przez Dyrektora WZiPSW sprawozdanie, stanowiące „integralną część rocznego sprawozdania budżetowego”, jest sprawozdaniem z realizacji wydatków w rozdziałach 85153 *Zwalczanie narkomanii*, 85354 *Przeciwdziałanie alkoholizmowi*⁷ i nie można go, w ocenie NIK, uznać za raport w rozumieniu art. 11 ust. 1 ustawy, ponieważ zawiera ono jedynie krótką i zwięzłą charakterystykę wydatków poniesionych z w/w rozdziałów – zgodnie z charakterem sprawozdań budżetowych. Informacje zawarte w sprawozdaniu nie odnoszą się natomiast bezpośrednio do realizacji założeń i efektów GPPN na lata 2009-2011, tj. do jego celu oraz do poszczególnych zadań i działań na rzecz jego osiągnięcia, w tym wskaźników monitoringu określonych dla poszczególnych działań. Na podstawie sprawozdania nie można miarodajnie i rzetelnie ustalić, czy i w jakim stopniu założenia GPPN 2009-2011 (cel oraz poszczególne zadania i sposoby ich realizacji/działania) zostały zrealizowane.

(dowód: akta kontroli str. 113-136, 140-147, 151-166, 172-180)

3. Prezydent Miasta Radomia sporządził informacje z realizacji działań podejmowanych w 2010 i 2011 r., wynikających z GPPN, i przesłał je do KBPN odpowiednio: 27 kwietnia 2011 r. oraz 29 marca 2012 r. Informacja za 2010 r. została przesłana po terminie określonym w art. 11 ust. 2 ustawy (15 kwietnia roku następującego po roku, którego dotyczy informacja). Spowodowane to było opóźnieniem w przekazaniu przez Mazowieckie Centrum Polityki Społecznej⁸ wzoru kwestionariusza sprawozdawczego z realizacji KPPN.

(dowód: akta kontroli, str. 520, 521, 522)

4. W Urzędzie nie przeprowadzono ewaluacji końcowej GPPN na lata 2009-2011, polegającej na dokonaniu oceny, czy cele Programu zostały osiągnięte, czy i w jakim stopniu zadania i działania przewidziane w tym programie zostały zrealizowane, a także oceny ich efektywności i skuteczności.

Dyrektor WZiPS, do której zwrócono się w toku kontroli o przedstawienie wyników ewaluacji GPPN na lata 2009-2011, oraz o udzielenie odpowiedzi na pytanie dotyczące ewentualnego wykorzystania doświadczeń wynikających z wdrażania tego programu w kolejnym okresie, nie przedstawiła wyników dokonanej ewaluacji, wyjaśniając jednocześnie m.in., że: *„Ewaluacja końcowa z GPPN 2009-2011 była przeprowadzona, nie sporządzono na tę okoliczność stosownego dokumentu”* oraz *„Naszym zdaniem cel GPPN z 2008 r. został osiągnięty, chociaż nie jesteśmy w stanie przedstawić liczbowych danych z lat 2009-2011 przedstawiających ograniczenie używania narkotyków oraz odnoszących się do zahamowania tempa wzrostu popytu na narkotyki wśród dzieci i młodzieży. Nie posiadamy dokumentu przedstawiającego wyniki ewaluacji GPPN z 2008 r., które posłużyły do opracowania GPPN na lata 2012-2014.”* Dyrektor wyjaśniła również: *„W naszej ocenie cel GPPN z 2008 r. spełnił swoją rolę. W związku z tym nie zachodziła konieczność jego zasadniczych zmian i dlatego zadania z GPPN z 2008 r. przeniesiono na GPPN na lata 2012-2014”*.

(dowód: akta kontroli str. 40, 45, 49)

⁷ Rozdział, z którego wydatkowano większość środków na realizację GPPN na lata 2009-2011.

⁸ Wojewódzka samorządowa jednostka organizacyjna powołana w celu realizacji zadań Samorządu Województwa Mazowieckiego w zakresie polityki społecznej, realizująca zadania wynikające m.in. z ustawy o przeciwdziałaniu narkomanii.

5. W okresie objętym kontrolą w ramach realizacji GPPN na lata 2009-2011, w szkołach nadzorowanych przez Prezydenta Miasta Radomia realizowane były (poprzez wsparcie finansowe) następujące działania z zakresu profilaktyki narkomanii :

rok 2010

- Program profilaktyki uzależnień skierowany do mieszkańców Radomia zrealizowany w IV Liceum Ogólnokształcącym, Publicznych Gimnazjach Nr 3 i Nr 11, Zespole Szkół Budowlanych (profilaktyka pierwszorzędowa, realizowana w ramach zadania III, działania nr 12 GPPN, objęto nim 36 klas – 600 uczniów).

rok 2011

- Program „Dopalacze-Wypalacze” zrealizowany w Zespołach Szkół Specjalnych Nr 1 i 3, Publicznych Szkołach Podstawowych Nr 8 i 13 (profilaktyka uniwersalna, realizowana w ramach zadania III, działania nr 12 GPPN, objęto nim 50 uczniów i rodziców).

- „Prowadzenie edukacji publicznej z zakresu przeciwdziałania uzależnieniom” - działanie zrealizowane w Publicznych Gimnazjach Nr 1, 3 i 13 (profilaktyka uniwersalna, realizowana w ramach zadania III, działania nr 5 GPPN, objęto nim 300 uczniów).

- Program z zakresu profilaktyki alkoholowej w szczególności dla dzieci i młodzieży zrealizowany w czterech Publicznych Szkołach Podstawowych Nr 13, 17, 25 i 28, dziewięciu Publicznych Gimnazjach Nr 2,3,4,5,8,10,11,13 i 22, Zespole Szkół Ogólnokształcących Nr 7 oraz w IV i X Liceum Ogólnokształcącym, a także w Zespole Szkół Muzycznych, Zespole Szkół Agrotechnicznych i Gospodarki Żywnościowej, Zespole Szkół Integracyjnych; (profilaktyka uniwersalna, realizowana w ramach zadania III, działania nr 12 GPPN, objęto nim 183 klasy – 4 382 uczniów).

W I półroczu 2012 r. nie realizowano bezpośrednio w szkołach publicznych nadzorowanych przez Prezydenta Miasta Radomia programów z zakresu profilaktyki narkomanii w ramach GPPN na lata 2012-2014.

(dowód: akta kontroli str. 207-209)

Dyrektor WZiPS w wyjaśnieniach dotyczących sposobu typowania szkół do objęcia ich w/w działaniami podała: *„Organizacje pozarządowe, które w ramach rozstrzygnięcia otwartego konkursu ofert otrzymały dotację, na realizację zadania publicznego z zakresu profilaktyki narkomanii, samodzielnie wyznaczały grupę adresatów w tym szkoły, do której będzie skierowane zadanie publiczne oraz obszar działania jaki będą realizować. (...). Jednocześnie przedstawiciele organizacji pozarządowych przed typowaniem szkół objętych programem prowadzą rozmowy z dyrektorami radomskich szkół. Jeżeli dyrektor szkoły wyraził zgodę na przeprowadzenie programu, kierował przedstawiciela organizacji pozarządowych do pedagoga szkolnego, gdzie były ustalane daty i godziny przeprowadzenia programu”.*

Odnosząc się do przyczyn nierealizowania w szkołach publicznych w I półroczu 2012 r. działań z zakresu profilaktyki narkomanii w ramach GPPN na lata 2012-2014 Dyrektor WZiPS wyjaśniła m.in.: *„Wydział Zdrowia i Polityki Społecznej Urzędu Miejskiego w Radomiu nie otrzymywał żadnych sygnałów zarówno od Dyrektora Wydziału Edukacji, Sportu i Turystyki Urzędu Miejskiego w Radomiu jak również bezpośrednio od dyrektorów szkół, tj. nie zwracano się o pomoc finansową*

i merytoryczną dlatego też, nie przekazywano środków finansowych bezpośrednio do szkół na realizację szkolnych programów profilaktyki. Zadanie to zlecane było organizacjom pozarządowym w ramach ustawy o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie. W I półroczu 2012 roku w ramach ogłoszonego otwartego konkursu ofert na realizację zadania publicznego z zakresu profilaktyki narkomanii żadna z organizacji składająca na powyższy konkurs ofertę nie przewidziała potrzeby realizacji programu w szkołach”.

(dowód: akta kontroli str. 213, 214)

Ustalone
nieprawidłowości

W działalności kontrolowanej jednostki w przedstawionym wyżej zakresie stwierdzono następujące nieprawidłowości:

1. Nie prowadzono bieżącego monitoringu Programów polegającego na systematycznym zbieraniu i analizowaniu informacji ilościowych i jakościowych na temat przebiegu ich wdrażania w poszczególnych latach obowiązywania
2. Nie sporządzono raportów z wykonania GPPN na lata 2009-2011 i efektów jego realizacji za lata 2010 i 2011, a tym samym nie zrealizowano obowiązku wynikającego z art. 11 ust. 1 ustawy o przeciwdziałaniu narkomanii.
3. Nie przeprowadzono ewaluacji GPPN na lata 2009-2011 w sposób rzetelny. Przeprowadzona ewaluacja nie pozwalała na dokonanie obiektywnej oceny, czy cele Programu zostały osiągnięte, czy i w jakim stopniu zadania i działania w nim zaplanowane zostały zrealizowane, a także na ocenę ich efektywności.

Uwagi dotyczące
badanej działalności

Uwagi NIK dotyczą nierealizowania w I półroczu 2012 r. bezpośrednio w szkołach publicznych nadzorowanych przez Prezydenta Miasta Radomia programów z zakresu profilaktyki narkomanii w ramach GPPN 2012-2014, z powodu niezgłoszenia się podmiotów chętnych do ich realizacji. Ograniczenie się do ogłaszania konkursów na realizację programów oznacza, że osiągnięcie założonych w GPPN celów zależy wyłącznie od innych podmiotów, co stwarza ryzyko ich nieosiągnięcia.

Ocena częściowa

Najwyższa Izba Kontroli ocenia negatywnie działalność kontrolowanej jednostki w badanym obszarze.

3. Finansowanie działań z zakresu profilaktyki narkomanii.

Opis stanu
faktycznego

1. Programy nie określały kosztów ich realizacji. Wydatki na realizację GPPN były planowane corocznie w budżecie Miasta Radomia w rozdziale 85153 – Zwalczanie narkomanii oraz w rozdziale 85154 – Przeciwdziałanie alkoholizmowi (corocznie część środków rozdziału 85154 przeznaczana była na zwalczanie narkomanii jako jednej z form uzależnień).

(dowód: akta kontroli str. 7-22, 45, 215, 216)

Skarbnik Miasta Radomia pan Sławomir Szlachetka wyjaśnił m.in., że „Realizacją zadań z zakresu zwalczania narkomanii i przeciwdziałania alkoholizmowi zajmują się głównie organizacje pozarządowe, które w ramach podejmowanych działań łączą ze sobą różne rodzaje uzależnień, stąd znaczna część wydatków poniesionych na zwalczanie narkomanii znalazła się w rozdziale 85154 – przeciwdziałanie alkoholizmowi”.

(dowód: akta kontroli str. 218)

2. W planie wydatków Miasta na 2010 r. (uchwała budżetowa na rok 2010 Rady Miejskiej w Radomiu nr 656/2009 z dnia 14 grudnia 2009 r.), w rozdziale 85153 zaplanowano wydatki w wysokości 50 000 zł, w całości w § 2820 - Dotacje celowe z budżetu na finansowanie lub dofinansowanie zadań zleconych do realizacji stowarzyszeniom. W trakcie roku budżetowego plan wydatków w rozdziale 85153 nie uległ zmianie.

(dowód: akta kontroli str. 225, 243)

W planie wydatków Miasta na 2011 r. (uchwała budżetowa na rok 2011 Rady Miejskiej w Radomiu nr 36/2010 z dnia 30 grudnia 2010 r.), w rozdziale 85153 zaplanowano wydatki w wysokości 45 000 zł, w całości w § 2820.

W roku 2011 dokonano jednej zmiany w planie wydatków w rozdziale 85153. Dotyczyła ona przesunięcia kwoty 5 000 zł z § 2820 do § 2830 - Dotacje celowe z budżetu na finansowanie lub dofinansowanie zadań zleconych do realizacji pozostałym jednostkom niezaliczonym do sektora finansów publicznych. Zmiana ta, wprowadzona zarządzeniem Prezydenta Miasta Nr 1032/2011 z dnia 21 czerwca 2011 r., związana była z rozstrzygnięciem konkursu Nr KZP/ZS/II/8/2011 na realizację zadania publicznego w zakresie przeciwdziałania i zwalczania narkomanii na terenie Radomia w 2011 r. i przyznaniem dotacji na ten cel organizacji kościelnej.

(dowód: akta kontroli str. 234, 236-237, 238-240, 241)

Wykonanie wydatków w rozdziale 85153 wyniosło w 2010 r. 50 000,00 zł, tj. 100 % planu, w całości w § 2820, a w 2011 r. – 45 000 zł, tj. 100 % planu, w tym 40 000 zł w § 2820 i 5 000 zł w § 2830.

(dowód: akta kontroli str. 243, 250)

3. Szczegółowemu badaniu pod kątem faktycznego finansowania zadań z zakresu przeciwdziałania narkomanii poddano wszystkie wydatki dokonane w latach 2010 i 2011 z rozdziału 85153 na łączną kwotę 95 000 zł, w tym cztery dokonane w 2010 r. w łącznej kwocie 50 000 zł oraz pięć dokonanych w 2011 r. w łącznej kwocie 45 000 zł. W wyniku badania stwierdzono, że wszystkie wydatki służyły realizacji zadań z zakresu przeciwdziałania narkomanii, z tym że kwota 5 000,00 zł, przekazana w 2011 r. Fundacji „Chcę i mogę”, została nieprawidłowo ujęta w klasyfikacji budżetowej wydatków. W związku z faktem, iż podmiot, któremu przekazano dotację miał status fundacji, dotacja powinna zostać sklasyfikowana w § 2810 – Dotacja celowa z budżetu na finansowanie lub dofinansowanie zadań zleconych do realizacji fundacjom, a nie w § 2820, w którym ujmowane są dotacje celowe z budżetu na finansowanie lub dofinansowanie zadań zleconych do realizacji stowarzyszeniom.

(dowód: akta kontroli str. 258, 259-267, 268-270)

Dyrektor WZiPS wyjaśniła m.in.: „(...) Wydział Zdrowia i Polityki Społecznej podał klasyfikację budżetową wydatków - § 2820, choć kwota z uwagi na to, że została przekazana fundacji, powinna być zaklasyfikowana w § 2810 (...). Powyższy błąd jest wynikiem pomyłkowej interpretacji zapisów klasyfikacji budżetowej przez Wydział Zdrowia i Polityki Społecznej, a nie celowym działaniem”.

(dowód: akta kontroli str. 273)

4. Z informacji z realizacji KPPN przekazywanych do KBPN wynika, że wydatki na przeciwdziałanie narkomanii oraz działania określone w KPPN, w obszarze Profilaktyka, przedstawiały się następująco:

Rok	Całkowity koszt działań skierowanych na przeciwdziałanie narkomanii (zł)	Koszt realizacji Gminnego Programu Przeciwdziałania Narkomanii (zł)	Koszty poniesione na realizację zadań z obszaru z Obszaru 1: Profilaktyka (zł)
2006	brak danych	brak danych	brak danych
2007	brak danych	brak danych	brak danych
2008	1 302 257	1 302 257	1 302 257
2009	887 684	887 684	887 684
2010	865 500	865 500	865 500
RAZEM 2008-2010	3 055 441	3 055 441	3 055 441
2011	613 259	613 259	613 259

(dowód: akta kontroli str. 274-276, 277-292, 293-305)

Dyrektor WZiPS wyjaśniła: „Zmniejszenie o prawie 30% środków na przeciwdziałanie narkomanii wydatkowanych w 2011 r. w stosunku do roku 2010 wynika z faktu, iż organizacje pozarządowe przystępując do ogłaszanych przez Gminę Miasta Radomia otwartych konkursów ofert na realizację zadania publicznego w zakresie przeciwdziałania alkoholizmowi nie wykazują zainteresowania realizacją programu z zakresu narkomanii”.

(dowód: akta kontroli str. 214)

W latach 2010-2011 do w/w kosztów zaliczane były wydatki na przeciwdziałanie narkomanii w ramach następujących kategorii (wg sprawozdań przekazywanych do KBPN oraz rocznych sprawozdań z realizacji zadań publicznych wykonywanych w ramach GPPN oraz Gminnego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych):

Rok 2010

Całkowity koszt – 865 500,00 zł, z tego:

• **Rozdział 85153- zwalczanie narkomanii – 50 000,00 zł, z tego:**

1. Dotacje celowe na realizację zadań zleconych - 50 000,00 zł (§ 2820);

• **Rozdział 85154 przeciwdziałanie alkoholizmowi – 815 500,00 zł, z tego:**

1. Dotacje celowe na realizację zadań zleconych – 635 716,79 zł.:

§ 2810 – 20 000,00 zł,

§ 2820 – 178 454,79 zł,

§ 2830 – 437 262,00 zł;

2. Zajęcia socjoterapeutyczne - 179 783,21zł.:

§ 4110- składki na ubezpieczenia społeczne - 14 883,57 zł,

§ 4120- składki na Fundusz Pracy - 2 209,13 zł,

§ 4170- wynagrodzenia bezosobowe - 105 554,04 zł,

§ 4210- zakup materiałów i wyposażenia - 8 225,26 zł,

§ 4220- zakup środków żywności - 25 544,59 zł

§ 4240- zakup pomocy naukowych, dydaktycznych - 5 303,69 zł

§ 4300- zakup usług pozostałych - 17 958,00 zł

§ 4750- zakup akcesoriów komputerowych - 104,93 zł.

Rok 2011

Całkowity koszt – 613 258,63 zł, z tego:

• **Rozdział 85153- zwalczanie narkomanii – 45 000, 00 zł, z tego:**

1. Dotacje celowe na realizację zadań zleconych - 45 000 zł.:

§ 2820 – 40 000,00 zł,

§ 2830 – 5 000,00 zł;

• **Rozdział 85154 przeciwdziałanie alkoholizmowi – 568 258,63zł, z tego:**

1. Dotacje celowe na realizację zadań zleconych – 398 425,99 zł.:

§ 2810 – 52 526,88 zł,

§ 2820 – 141 932,11zł,

§ 2820 – 203 967,00 zł;

2. Zajęcia socjoterapeutyczne - 169 832,64 zł.:

§ 4110- składki na ubezpieczenia społeczne - 14 930,80 zł,

§ 4120- składki na Fundusz Pracy – 2 168,92 zł,

§ 4170- wynagrodzenia bezosobowe - 98 543,00 zł,

§ 4210- zakup materiałów i wyposażenia – 6 856,94 zł,

§ 4220- zakup środków żywności - 24 848,43 zł

§ 4240- zakup pomocy naukowych, dydaktycznych - 5.289,99 zł,

§ 4300- zakup usług pozostałych – 17 194,56 zł.

(dowód: akta kontroli str. 274-276)

5. Zgodnie z art. 18² ustawy o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi, dochody z opłat za korzystanie z zezwoleń na sprzedaż napojów alkoholowych wykorzystywane są na realizację gminnych programów profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych oraz Gminnych Programów Przeciwdziałania Narkomanii, i nie mogą być przeznaczone na inne cele.

Planowane dochody z tego tytułu na lata 2010 i 2011 (wg uchwał budżetowych) wynosiły odpowiednio 3 700 000 zł i 3 800 000 zł i były równe łącznym wydatkom planowanym w rozdziałach 85153 i 85154 (rozdziały, z których finansowano GPPN oraz Gminny Program Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych).

(dowód: akta kontroli str. 215, 224-226, 232-35)

W Gminnym Programie Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych na 2010 r. (uchwała Rady Miejskiej w Radomiu Nr 627/2009 z dnia 26 października 2009 r.) i na 2011 r. (uchwała Rady Miejskiej w Radomiu Nr 816/2010 z dnia 25 października 2010 r.), podobnie jak w GPPN, nie określono planowanych wydatków na działania w nim ujęte.

W zasadach finansowania Gminnych Programów Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych podano m.in.:

- finansowanie zadań programu będzie dokonywane z rocznych opłat za korzystanie z zezwoleń na sprzedaż napojów alkoholowych wnoszonych przez prowadzące sprzedaż podmioty gospodarcze;

- środki finansowe z w/w opłat, niewykorzystane w bieżącym roku budżetowym nie wygasają z upływem tego roku i są przeznaczone w następnym roku budżetowym na realizację zadań gminnego programu profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych;

- sprawozdanie finansowe i merytoryczne z realizacji Programu będzie integralną częścią rocznego sprawozdania budżetowego, przedstawionego Radzie Miejskiej w Radomiu przez Prezydenta Miasta Radomia.

(dowód: akta kontroli str. 306-311, 312-317)

Wydatki na realizację GPPN oraz w/w Gminnych Programów Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych pochodziły z dwóch rozdziałów: 85153 i 85154.

(dowód: akta kontroli str. 216)

Skarbnik Miasta Radomia wyjaśnił m.in., że plan finansowy wydatków w rozdziałach 85153 i 85154 wprowadzony został do budżetu na podstawie materiałów złożonych

przez wydział merytoryczny, tj. WZiPS. „Potrzeby finansowe w tej części budżetu określa wydział merytoryczny (...) realizujący zadanie”.

(dowód: akta kontroli str. 218)

Odpowiadając na pytanie dotyczące szacowania planu wydatków w rozdziałach 85153 oraz 85154 Dyrektor WZiPS wyjaśniła m.in.: „(...) W budżecie Miasta Radomia na lata 2010 i 2011 w rozdziale 85153 zaplanowano tylko i wyłącznie wydatki na zadania dotyczące rozwiązywania problemów narkomanii. Natomiast w rozdziale 85154 zaplanowano wydatki na zadania dotyczące rozwiązywania problemów alkoholowych oraz na zadania wspólne dotyczące rozwiązywania problemów alkoholowych i narkomanii. Postąpiono tak z uwagi, iż wiele jest działań wspólnych (Punkty Informacyjno-Konsultacyjne, Telefon zaufania, świetlice socjoterapeutyczne i środowiskowe dla dzieci, Kluby młodzieżowe itp.) i nie można przewidzieć, z jakim problemem zgłoszą się osoby po pomoc do tych instytucji”.

(dowód: akta kontroli str. 320)

W trakcie roku budżetowego 2011 dokonano jednej zmiany w planie finansowym w badanym zakresie, zwiększając planowane dochody z w/w tytułu o 193 000,00 zł – uchwałą Rady Miejskiej w Radomiu Nr 234/2011 z dnia 12.12.2011 r. – tj. do kwoty 3 993 000,00 zł (w trakcie roku budżetowego 2010 nie dokonywano w planie finansowym zmian w zakresie planowanych dochodów z w/w tytułu).

(dowód: akta kontroli str. 215)

Planowane dochody z okresu 2010-2011 po zmianach były niższe od planowanych wydatków na realizację GPPN i Gminnego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych, tj. łącznych wydatków zaplanowanych w rozdziałach 85153 i 85154, które wyniosły po zmianach – 4 205 520,00 zł w 2010 r. i 4 006 980,00 zł w 2011 r.

(dowód: akta kontroli str. 215)

Wykonanie planu dochodów z tytułu opłat za korzystanie z zezwoleń na sprzedaż napojów alkoholowych (w dziale 756-Dochody od osób prawnych, od osób fizycznych i od innych jednostek nieposiadających osobowości prawnej oraz wydatki związane z ich poborem, rozdziale 75618-Wpływy z innych opłat stanowiących dochody jednostek samorządu terytorialnego na podstawie ustaw, § 0480-Wpływy z opłat za zezwolenia na sprzedaż napojów alkoholowych) wyniosło w 2010 r. 3 854 405,85 zł i było niższe o 299 472,79 zł od wykonania planu wydatków na realizację GPPN oraz Gminnego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych, które wyniosły 4 153 878,64 zł (łącznie wydatki w rozdziale 85153 – 50 000,00 zł i 85154 – 4 103 878,64 zł).

W 2011 r. plan dochodów z w/w tytułu (po zmianie – 3 993 000,00 zł) wykonano w kwocie 4 007 549,70 zł, tj. o 206 046,73 zł wyższej od łącznych wydatków na realizację w/w Programów, które wyniosły 3 801 502,97 zł (łącznie wydatki w rozdziale 85153 – 45 000,00 zł i 85154 – 3 756 502,97 zł).

(dowód: akta kontroli str. 216)

Dyrektor WZiPS w odpowiedzi na pytanie: dlaczego na realizację Gminnego Programu Przeciwdziałania Narkomanii oraz Gminnego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych (tj. wydatków poniesionych z dwóch rozdziałów: 85153 i 85154.), wydatkowano w 2011 r. kwotę niższą (3 801 502,97 zł)

od zrealizowanych dochodów z tytułu opłat za korzystanie z zezwoleń na sprzedaż napojów alkoholowych (4 007 549,70 zł), w wyjaśnieniach podała m.in. że: „(...) na etapie konstruowania budżetu na dany rok kalendarzowy, gdzie konstrukcja ta jest oparta na oświadczeniach o wartości sprzedaży za rok poprzedni, trudno jest dokładnie oszacować kwotę dochodów z tytułu opłat za korzystanie z zezwoleń na sprzedaż napojów alkoholowych, a tym samym nie jest możliwe wydatkowanie wszystkich uzyskanych z w/w tytułu dochodów. Ponadto wszystkie zaplanowane wydatki, też nie mogą być zrealizowane z przyczyn niezależnych od nas np. organizacje pozarządowe zwracają niewykorzystane dotacje. (...). Zgodnie z art. 18² ustawy z dnia 26 października 1982r. o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi dochody z opłat za wydane zezwolenia na sprzedaż napojów alkoholowych wykorzystywane będą na realizację gminnych programów profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych oraz gminnych programów przeciwdziałania narkomanii i nie mogą być przeznaczane na inne cele. Znowelizowana ustawa o finansach publicznych nie przewiduje możliwości ujęcia niewykorzystanych środków finansowych w danym roku budżetowym w wykazie wydatków niewygasających. W związku z powyższym w 2012 roku na Gminny Program Przeciwdziałania Narkomanii przeznaczono kwotę w wysokości 80.000 zł, o 60% więcej niż w 2011 roku, a na Gminny Program Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych kwotę w 2012 roku 3 970.000zł”.

(dowód: akta kontroli str. 321)

6. W roku 2010 i 2011 w Urzędzie przeprowadzono dwa otwarte konkursy ofert na realizowanie zadania publicznego w zakresie przeciwdziałania i zwalczania narkomanii na terenie Radomia, ogłoszone zarządzeniami Prezydenta Miasta Radomia, odpowiednio Nr 3243/2010 z dnia 16 lutego 2010 r. (dalej: konkurs z 2010 r.) oraz Nr 549/2011 z dnia 27 kwietnia 2011 r. (dalej: konkurs z 2011 r.).

Przedmiotem konkursów była realizacja dwóch zadań publicznych:

- zadanie 1 pn.: „Prowadzenie działań informacyjno-edukacyjnych z zakresu problematyki narkomanii skierowanych do określonych grup docelowych”;
- zadanie 2 pn.: „Realizacja pozaszkolnych programów profilaktycznych adresowanych do dzieci i młodzieży zagrożonych uzależnieniem od narkotyków oraz ich rodzin”.

(dowód: akta kontroli str. 323-328, 329-334)

Konkurs z 2010 r. został ogłoszony w dniu 22 lutego 2010 r. w Biuletynie Informacji Publicznej (www.bip.radom.pl), na tablicy ogłoszeń Urzędu oraz w dodatku radomskim Gazety Wyborczej, tj. zgodnie z wymogiem określonym w art. 13 ust 3 ustawy z dnia 24 kwietnia 2003 r. o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie⁹ (zwanej dalej „uodpp”). Ogłoszenia zawierały pełne informacje o warunkach naboru i rozpatrywania wniosków, określone w art. 13 ust. 2 przywołanej ustawy. Termin do składania ofert wynosił 30 dni od dnia ukazania się ogłoszenia.

(dowód: akta kontroli str. 324-328, 335-337)

Konkurs z 2011 r. został ogłoszony w dniu 27 kwietnia 2011 r. w Biuletynie Informacji Publicznej (www.bip.radom.pl), na stronie internetowej Urzędu w zakładce „Zdrowie” (www.radom.pl) oraz na tablicy ogłoszeń Urzędu, tj. zgodnie z przepisem

⁹ Dz.U. z 2010 r. Nr 234, poz. 1536 ze zm.

art. 13 ust. 3 uodpp. Ogłoszenia zawierały pełne informacje o warunkach naboru i rozpatrywania wniosków, określone w art. 13 ust. 2 uodpp. Termin do składania ofert wynosił 21 dni od dnia ukazania się ogłoszenia.

(dowód: akta kontroli str. 330-334, 338-342)

W 2010 r. na dotacje udzielone w wyniku przeprowadzonego konkursu przeznaczono i przyznano 50 000 zł. Wydatkowane zostało 50 000,00, tj. 100 % przyznanych w konkursie dotacji.

W 2011 r. na dotacje udzielone w wyniku przeprowadzonego konkursu przeznaczono i przyznano 45 000 zł. Wydatkowane zostało 45 000,00, tj. 100 % przyznanych w konkursie dotacji.

(dowód: akta kontroli str. 258, 259-262, 263-267)

Szczegółowe badanie sześciu ofert wybranych do realizacji, na łączną kwotę 80 000 zł (trzech ofert na łączną kwotę 45 000 zł złożonych w konkursie z 2010 r. oraz trzech ofert na łączną kwotę 35 000 zł złożonych w konkursie z 2011 r.) wykazało, że ich wyboru dokonano zgodnie z przyjętymi w zasadach konkursu kryteriami. Wśród członków Zespołu Opiniującego (w 2010 r.) oraz Komisji Konkursowej (w 2011 r.) dokonujących oceny merytorycznej złożonych ofert znajdowały się osoby nie pozostające w stosunku prawnym i faktycznym (pracownicy Urzędu oraz Przewodniczący Zespołu Konsultacyjnego ds. Współpracy Samorządu z Organizacjami Pozarządowymi) z podmiotami biorącymi udział w analizowanych konkursach.

(dowód: akta kontroli str. 343, 344-368, 369-395)

Fundacja „Chcę i mogę” realizująca prowadzone w szkołach zadanie publiczne pn. „Dopalacze-Wypalacze” dofinansowywane ze środków dotacji zapewniła prowadzenie zadania przez osobę posiadającą odpowiednie przygotowanie pedagogiczne.

(dowód: akta kontroli str. 381-387)

Badane umowy zawarte w dniach: 18 maja 2010 r. (trzy umowy) oraz 22 lipca 2011 r. (trzy umowy) na realizację zadań publicznych zawierały wszystkie elementy określone w art. 151 ustawy z dnia 27 sierpnia 2009 r. o *finansach publicznych*¹⁰ (dalej: ufp), a także zostały sporządzone zgodnie ze wzorem określonym w załączniku nr 2 do, rozporządzenia Ministra Pracy i Polityki Społecznej z dnia 27 grudnia 2005 r. w sprawie wzoru oferty realizacji zadania publicznego, ramowego wzoru umowy o wykonanie zadania publicznego i wzoru sprawozdania z wykonania zadania¹¹ oraz rozporządzenia Ministra Pracy i Polityki Społecznej z dnia 15 grudnia 2010 r. w sprawie wzoru oferty i ramowego wzoru umowy dotyczących realizacji zadania publicznego oraz wzoru sprawozdania¹²

(dowód: akta kontroli str. 396-431)

Rozliczanie badanych trzech dotacji udzielonych w 2010 r. i kontrola ich wykorzystania przez Urząd polegała głównie na sprawdzeniu danych wykazanych w sprawozdaniu z realizacji zadania, pomimo że w umowach Urząd zagwarantował sobie prawo kontroli prawidłowości wykonywania zadania publicznego (w przypadku badanych trzech dotacji z 2011 r. dodatkowo przeprowadzano kontrolę/wizytację ich

¹⁰ Dz.U. Nr 157, poz. 1240 ze zm.

¹¹ Dz.U. Nr 264, poz. 2207.

¹² Dz. U. z 2011 r. Nr 6, poz. 25.

wykorzystania w siedzibie podmiotu otrzymującego dotację lub w miejscu realizacji zadania).

(dowód: akta kontroli str. 343, 432-459, 460-498)

Wyjaśniając przyczyny braku kontroli (wizytacji) sposobu wykorzystania dotacji w 2010 r., Dyrektor WZiPS podała: „Zgodnie z § 5 „Regulaminu kontroli i oceny realizacji zadań publicznych zleczanych przez Gminę Miasta Radomia organizacjom i innym podmiotom pozarządowym” (...) kontrola i ocena realizacji zadań publicznych dokonywana jest w formie m.in. weryfikacji sprawozdań z realizacji zadań publicznych. W związku z powyższym pracownicy Wydziału Zdrowia i Polityki Społecznej Urzędu Miejskiego w Radomiu dokonywali w 2010 roku weryfikacji sprawozdań z udzielanych dotacji na realizację zadania publicznego z zakresu profilaktyki narkomanii. Niniejsza weryfikacja traktowana była jako kontrola zgodnie z wyżej cyt. paragrafem Regulaminu. W roku 2009 Pracownicy Wydziału Zdrowia i Polityki Społecznej Urzędu Miejskiego w Radomiu dokonywali kontroli w siedzibie podmiotów, które otrzymały dotację z realizacji zadania publicznego z zakresu przeciwdziałania narkomanii lub w miejscu realizacji. W wyniku przeprowadzonych kontroli nie stwierdzono nieprawidłowości, w związku z czym nie było podstawy do prowadzenia kontroli w 2010 roku, a jedynie do weryfikacji sprawozdań.(...)”

(dowód: akta kontroli str. 321)

Badane dotacje (6) zostały rozliczone, a rozliczenie – zatwierdzone.

(dowód: akta kontroli str. 438-440, 451-452, 458-459, 466-468, 482-483, 494-501)

Badanie dwóch ofert odrzuconych¹³ wykazało, że ich odrzucenie było zasadne, gdyż nie spełniały one kryteriów określonych w warunkach konkursu.

(dowód: akta kontroli str. 502-505)

W latach 2010-2011 nie wystąpiły przypadki: składania przez organizacje pozarządowe lub inne podmioty wymienione w art. 5 ust. 3 ustawy z własnej inicjatywy ofert realizacji zadań publicznych; zlecania zadań publicznych podmiotom, które w poprzednich latach wykorzystwały dotacje niezgodnie z przeznaczeniem; unieważnienia (zerwania) umów.

(dowód: akta kontroli str. 506)

W latach 2010-2011 udzielanie dotacji podmiotom zewnętrznym w ramach wykonywania zadań publicznych, w tym w zakresie przeciwdziałania i zwalczania narkomanii na terenie Radomia, objęte było jedną kontrolą, przeprowadzoną przez komórkę audytu wewnętrznego Urzędu (powyższe działania nie były objęte kontrolami zewnętrznymi). Wg sprawozdania z tego audytu z dnia 9 grudnia 2011 r. – nieprawidłowości w w/w zakresie nie stwierdzono.

(dowód: akta kontroli str. 506)

Ustalone
nieprawidłowości

W działalności kontrolowanej jednostki w przedstawionym wyżej zakresie stwierdzono następującą nieprawidłowość:

- nieprawidłowe ujęcie w klasyfikacji budżetowej wydatków, kwoty 5 000 zł, przekazanej w 2011 r. fundacji „Chcę i mogę”.

¹³ Tj. oferty złożonej na konkurs z 2010 r. o najwyższej kwocie wnioskowanej dotacji (Caritas Diecezji Radomskiej) oraz jedynej oferty na konkurs z 2011 r., na którą nie udzielono dotacji (Zgromadzenia Św. Michała Archanioła).

Najwyższa Izba Kontroli ocenia pozytywnie działalność kontrolowanej jednostki w badanym obszarze. Stwierdzona nieprawidłowość nie miała wpływu na realizację zadań z zakresu profilaktyki narkomanii.

IV. Uwagi i wnioski

Wnioski pokontrolne

Przedstawiając powyższe oceny i uwagi wynikające z ustaleń kontroli, Najwyższa Izba Kontroli, na podstawie art. 53 ust. 1 pkt 5 ustawy z dnia 23 grudnia 1994 r. o Najwyższej Izbie Kontroli¹⁴, wnosi o:

1. Sporządzanie GPPN w sposób umożliwiający dokonanie rzetelnej ewaluacji Programów (np. poprzez opracowanie wskaźników ewaluacji dla celów oraz zadań Programów).
2. Dokonywanie ewaluacji Programów w sposób pozwalający na dokonanie obiektywnej oceny, czy cele Programów zostały osiągnięte, oraz na ocenę efektywności zaplanowanych w nich zadań i działań, a także wykorzystywanie wyników ewaluacji przy programowaniu działań na kolejny okres.
3. Prowadzenie bieżącego monitoringu GPPN, polegającego na systematycznym zbieraniu i analizowaniu informacji ilościowych i jakościowych na temat przebiegu wdrażania programu w poszczególnych latach jego obowiązywania w celu zapewnienia jego realizacji zgodnie z założeniami.
4. Uzupełnienie GPPN na lata 2012-2014 o działania dotyczące prowadzenia w szkołach programów z zakresu profilaktyki uniwersalnej.
5. Sporządzanie raportów z wykonania GPPN i efektów jego realizacji oraz przedkładanie ich Radzie Miasta, zgodnie z art. 11 ust. 1 ustawy o przeciwdziałaniu narkomanii.

V. Pozostałe informacje i pouczenia

Prawo zgłoszenia
zastrzeżeń

Wystąpienie pokontrolne zostało sporządzone w dwóch egzemplarzach; jeden dla kierownika jednostki kontrolowanej, drugi do akt kontroli.

Zgodnie z art. 54 ustawy o NIK kierownikowi jednostki kontrolowanej przysługuje prawo zgłoszenia na piśmie umotywowanych zastrzeżeń do wystąpienia pokontrolnego, w terminie 21 dni od dnia jego przekazania. Zastrzeżenia zgłasza się do dyrektora Delegatury NIK w Warszawie.

Obowiązek
poinformowania
NIK o sposobie
wykorzystania uwag
i wykonania wniosków

Zgodnie z art. 62 ustawy o NIK proszę o poinformowanie Najwyższej Izby Kontroli, w terminie 21 dni od otrzymania wystąpienia pokontrolnego, o sposobie wykorzystania uwag i wykonania wniosków pokontrolnych oraz o podjętych działaniach lub przyczynach niepodjęcia tych działań.

W przypadku wniesienia zastrzeżeń do wystąpienia pokontrolnego, termin przedstawienia informacji liczy się od dnia otrzymania uchwały o oddaleniu zastrzeżeń w całości lub zmienionego wystąpienia pokontrolnego.

Warszawa, dnia 22 stycznia 2013 r.

Najwyższa Izba Kontroli
Delegatura w Warszawie

.....
podpis

¹⁴ Dz. U. z 2012 r., poz.82

